

Úvod do antropologie II (Bi2251)

Jarní semestr 2021 (1. března 2021 – 14. května 2021)

Čtvrtek, 08.00–09.50 hodin, on-line (vytvořím MS Teams), používejte, prosím, interaktivní osnovu v IS pro příslušný týden.

Předmět je vyučován převážně česky, některé přednášky jsou v angličtině.

Introduction to anthropology II (Bi2251)

Spring semester 2021 (March 1st – May 14th, 2021)

Every Thursday from 8 am till 9.50 am. Classes are online (a team on MS Teams will be created. Please use the IS interactive outline for the appropriate week

The course is mostly taught in Czech, some lectures are in English.

Vyučující

Mgr. Martin Čuta, Ph.D.

Daniel Angelo Gaudio, PhD.

Mgr. Mikoláš Jurda, Ph.D.

doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D.

doc. RNDr. Václav Vančata, CSc.

List of teachers

Mgr. Martin Čuta, Ph.D.

Daniel Angelo Gaudio, PhD.

Mgr. Mikoláš Jurda, Ph.D.

doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D.

doc. RNDr. Václav Vančata, CSc.

1. (4. 3. 2021) **Bio-sociální přístupy v antropologii** (Miroslav Králík)

Dosavadní přístupy, hlavní koncepce, slepé uličky extrémních pohledů, potřeba propojení kulturní, sociální a biologické antropologie v jedné metodologii, výzkumu a interpretacích.

1. (March 4th, 2021) **Bio-social approaches in anthropology** (Miroslav Králík)

Recent/current approaches, main conceptions, dead ends fo extreme perspectives, the necessity to interconnect cultural, social and biological anthropology in one methodology, research and interpretations.

2. (11. 3. 2021) **Člověk jako primát** (Václav Vančata)

Obecné chápání člověka jako primáta. Systematika, ekologie, evoluce primátů s přihlédnutím k evoluci lidoopů. Evoluce lidoopů a rozdělení linií velkých lidoopů a homininů. Orangutan, gorila a šimpanzi – chování a ekologie. Nástrojové chování velkých lidoopů – jaké jsou skutečné odlišnosti člověka a lidoopů ve schopnostech učení se a kognice?

2. (March 11th, 2021) **Man as a primate** (Václav Vančata)

General conception of Man as a primate. System, ecology, evolution of primates with the perspective of the evolution of apes. Evolution of apes and the separation of great ape and hominin lines. Orangutan, gorilla and chimpanzees – behaviour and ecology. Tool use by great apes – what are the true differences between Man and apes in cognition and in the ability to learn?

3. (18. 3. 2021) **Evoluce člověka (Homo sapiens)** (Václav Vančata)

Vznik Homo sapiens na začátku středního pleistocénu – archaický Homo sapiens. Homo a jeho postavení v evoluci člověka a paleogenetické doklady. Diferenciace archaických forem

Homo sapiens, ekologické faktory diferenciacie. Vznik moderních lidských forem, anatomicky moderního člověka, neandrtálců a denisovanů a paleogenetické doklady o jejich vlastnostech a genetické diverzitě.

3. (March 18th, 2021) **Evolution of Man (Homo sapiens)** (Václav Vančata)

The origin of Homo sapiens at the beginning of Mid-Pleistocene – archaic Homo sapiens. Homo and his position in human evolution, paleogenetic evidence. Homo sapiens archaic forms differentiation, ecological factors of differentiation. Origin of modern human forms, anatomically modern humans, Neanderthals, Denisovans and paleogenetic evidence on their properties and genetic diversity.

4. (25. 3. 2021) **Lidské evoluční adaptace – člověk jako součást svého prostředí** (Mikoláš Jurda)

Lidská variabilita a adaptabilita, změny tělesných vlastností napříč zeměkoulí, souvislosti s nejpodstatnějšími faktory. Odkaz na předmět Variabilita a adaptabilita člověka.

4. (March 25th, 2021) **Human evolutionary adaptations – Man as a part of his environment** (Mikoláš Jurda)

Human variability and adaptability, changes of somatic features across the globe, association with chief factors. Reference to the course Variability and adaptability of human populations.

5. (1. 4. 2021) **Člověk a civilizace – nové adaptační výzvy** (Mikoláš Jurda)

Adaptace a mikroevoluční procesy člověka ve větších populačních celcích ve vztahu k civilizačnímu vývoji. Odkaz na předmět Variabilita a adaptabilita člověka.

5. (April 1st, 2021) **Man and civilization – new adaptation challenges** (Mikoláš Jurda)

Human adaptations and microevolutionary processes in larger population complexes, in relation to the civilization process development. Reference to the course Variability and adaptability of human populations.

6. (8. 4. 2021) **Lidská sexualita, reprodukce a ontogeneze** (Miroslav Králík)

Specifika člověka z hlediska sexuality, reprodukce a ontogeneze. Odkaz na předměty Antropologie sexuality I a II a Ontogeneze člověka.

6. (April 8th, 2021) **Human sexuality, reproduction, and ontogenesis** (Miroslav Králík)

Human specifics in sexuality, reproduction, and ontogenesis. Reference to courses Anthropology of sexuality I and II and Human Individual Development.

7. (15. 4. 2021) **Člověk a nemoc** Daniel Angelo Gaudio)

Člověk a jeho prostředí, hlavní zdroje/původci lidských onemocnění, zejména infekčních, přehled lidských nemocí a jejich dopadů na lidské tělo, společnost a kulturu.

7. (April 15th, 2021) **Human and disease** (Daniel Angelo Gaudio)

Humans and environment, main sources of the human diseases, mainly infections, overview of the human diseases and their impact on the human body, society and culture.

8. (22. 4 2021) **Lidské konflikty, agrese, násilí a války** (Daniel Angelo Gaudio)

Násilné interakce mezi jednotlivci a lidskými skupinami v průběhu prehistorie a historie, antropologické studium lidského násilí, nové výzvy v civilizacích.

8. (April 22nd, 2021) **Human conflicts, aggression, violence, and war** (Daniel Angelo Gaudio)

Violent interactions between individuals and human groups throughout prehistory and history including modern conflicts, anthropological study of the human violence and the cultural context, challenges in civilizations.

9. (29. 4. 2021) **Člověk v dnešní společnosti – antropologie živého člověka** (Martin Čuta)
Změny prostředí člověka v civilizaci současné společnosti v posledních desetiletích. Antropologické přístupy k hodnocení dopadů (například na složení těla, rizika rozvoje kardiovaskulárních a dalších tzv. civilizačních onemocnění). Přístupy k hodnocení interindividuální a interpopulační variability lidského těla. Uplatnění výzkumu morfologie těla a jejího ontogenetického vývoje v každodenním životě, například v ergonomii, aktuálně např. při vývoji osobních ochranných pomůcek proti infekčním respiračním onemocněním. Složení těla a fyzická kondice ve vztahu k pohybové aktivitě; antropologie sportu. Sportovní či volnočasové aktivity, hodnocení dopadu opakované zátěže na struktury pohybové soustavy.

9. (April 29th, 2021) **Man in today society – anthropology of the living Man** (Martin Čuta)
Changes of the environment in today civilization society in the last decades. Anthropological approaches to evaluation their effects (e.g. on body composition, cardiovascular and other civilization diseases development risk). Approaches to evaluation of interindividual and interpopulation variability of the human body. Application of human body morphology and its ontogenetic development research in everyday life, e.g. in ergonomics (currently in development of personal protective equipment). Body composition and physical condition in relation to physical activity; anthropology of sports. Sports or free time activities, evaluation of repetitive stress on the locomotor system.

10. (6. 5. 2021) **Tradiční antropologické přístupy ke skeletu člověka** (Miroslav Králík)
Cíle, možnosti a základní postupy při studiu lidského skeletu (a zubů) v antropologii.

10. (6. 5. 2021) **Traditional anthropological approaches to the human skeleton** (Miroslav Králík)
Objectives, possibilities and basic procedures in the study of the human skeleton (and teeth) in anthropology.

11. (13. 5. 2021) **Nové antropologické přístupy k lidské kostře** (Daniel Angelo Gaudio)
Nové přístupy k biologii člověka minulých populací založené na lidských kostech a zubech, bioarcheologie, paleopatologie a dalších metodách.

11. (13. 5. 2021) **New anthropological approaches to the human skeleton** (Daniel Angelo Gaudio)
New approaches to the human biology of past populations based on the human bones and teeth, bioarchaeology, paleopathology and an integrate approach using genomics, proteomics and isotopes.

Studijní materiály

Předmět je vyučován převážně česky, některé přednášky jsou v angličtině. Studijní materiály mohou být česky i anglicky. Přednášky budou probíhat on-line prostřednictvím MS Teams, posléze budou k dispozici k přehrávání v interaktivní osnově předmětu. Tam budou také dostupné i další studijní materiály a odkazy na ně, poskytnuté vyučujícími.

Podmínky ukončení předmětu

Předmět je ukončen písemnou zkouškou prostřednictvím odpovědníku v ISu. Pokud by se epidemiologická situace výrazně zlepšila, může se test konat prezenčně. Celkem bude 30 otázek různého typu, pro úspěšné zvládnutí zkoušky je třeba správně zodpovědět alespoň 15 otázek.